
HVOR VED VI DET FRA?

Hvornår er børn parate til at komme i skole? Hvordan inkluderer vi elever med særlige behov i skolen? Hvorfor dropper mange unge ud af universiteterne? **Asterisk går ind i maskinrummet hos Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, når de leder efter evidensbaserede svar på aktuelle uddannelsesspørgsmål.**

Et voksende antal elever må i 90'erne og 00'erne sige farvel til den almindelige folkeskole og goddag til specialskole. I 2012 svinger pendulet dog fra eksklusion mod inklusion, og samtlige kommuner sætter mål for, at skolerne skal rumme flere elever med særlige behov. Spørgsmålet er hvordan? Hvad virker bedst? Hvad siger den pædagogiske forskning?

Lærere, skoleledere og kommunalpolitikere har brug for adgang og kendskab til forskning om inklusion, så de kan træffe evidensinformerede beslutninger om strategier for inklusion. Derfor kommer der en henvendelse fra Undervisningsministeriet til Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Aarhus Universitet: »Vi vil gerne have kortlagt forskningen om inklusion og indsamlet viden om, hvad der virker, når elever med særlige behov skal deltage i den almindelige undervisning.«

For Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning er der ikke noget ekstraordinært ved en sådan opgave. For det er det, et clearinghouse gør; det leder efter evidensba-

serede svar på tidens væsentlige spørgsmål inden for uddannelsesforskning. Og den type viden er i dag i høj kurs.

Flere faktorer i spil

Man skal dog ikke forvente, at man bare kan putte en mønt i en automat – og så spytter Clearinghouse et hug-, stik- og nagelfast svar ud. Hvorefter enhver politisk eller faglig diskussion kan forstumme – for forskningen har jo talt.

»Vi kommer ikke med det endegyldige svar i Clearinghouse. Vi siger **ikke**: Se her er konklusionen på al tilgængelig forskning, og hvis du som lærer følger anbefalingerne, så er du helt sikker på, at dine pædagogiske metoder fungerer optimalt. Der er nemlig mange andre faktorer end lige netop den forskningsbaserede viden, der spiller ind på, om en given indsats lykkes,« siger Camilla Brørup Dyssegaard, leder af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

Ud over den forskningsbaserede viden er der også de faktorer, som praktikerne har med sig, og som har stor betydning for, om >

»Vi kommer ikke med det endegyldige svar i Clearinghouse.

Vi siger ikke: Se her er konklusionen på al tilgængelig forskning, og hvis du som lærer følger anbefalingerne, så er du helt sikker på, at dine pædagogiske metoder fungerer optimalt.«

Leder af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
Camilla Brørup Dyssegaard

en indsats fungerer. Det er for eksempel faktorer, der baserer sig på erfaring, skolens kultur og ledelse, kendskab til de enkelte børn og klassens sammensætning.

»Men selvfølgelig mener vi i Clearinghouse, at der er noget, der virker bedre end noget andet, og det er netop det, vi forsøger at finde frem til. De svar og anbefalinger, vi kommer med, kan man som praktiker lade sig inspirere af,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

Systematik og skoleparathed

I evidensforskningen bliver det mere og mere udbredt at arbejde med systematiske forsk-

ningskortlægninger og systematiske *review*, dvs. rapporter, som indeholder kortlægninger og syntetisering af den eksisterende forskning. Camilla Brørup Dyssegaard fremhæver en systematisk forskningskortlægning om skoleparathed, der peger på, at standarder, screening og systematiske metoder i dagtilbud kan gøre børn mere skoleparate. Men det kræver solide pædagogiske indsatser både i vuggestue og børnehave. I undersøgelsen indgår 50 studier. 46 af studierne kommer fra USA, og det vidner om, at amerikanerne har tradition for at screene og dokumentere, hvilke metoder der virker, når det kommer

til at vurdere børns skoleparathed. Camilla Brørup Dyssegaard mener, at vi godt kan se til USA og deres metoder.

»Vi kan selvfølgelig ikke ukritisk overføre metoderne direkte til en dansk kontekst, men vi kan alligevel godt lade os inspirere af eksempelvis deres standardiserede procedurer for screening og effektmåling af den pædagogiske indsats, som målrettet sigter mod at gøre børnene skoleparate,« siger hun.

Startskuddet til Clearinghouse

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning blev oprettet i 2006, fordi pædagogi-

METODEN SET FRA MASKINRUMMET

Uanset om det handler om skoleparathed, frafald, inklusion eller et andet aktuelt uddannelsesstema, kan Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning komme med evidensbaserede bud på, hvilke indsatser der kan have en positiv effekt på en given problemstilling. Men hvordan finder forskerne frem til, hvad der virker? Hvad er metoden? Camilla Brørup Dyssegaard, leder af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, giver her et indblik i den typiske fremgangsmåde for en systematisk forskningskortlægning/*review*.

Første trin:

Forskningsspørgsmål

Når vi skal udarbejde et systematisk *review*, starter vi med at formulere et spørgsmål til forskningen, vi gerne vil finde svar på. I *review*et om inklusion var spørgsmålet: »Hvad er effekten af, at man inkluderer børn med særlige behov i grundskolens almindelige undervisning, og hvilke pædagogiske metoder anvendt hertil viser sig at have positiv effekt?«.

Næste trin:

Søgning/søgeproces

På baggrund af *review*-spørgsmålet formulerer Clearinghouse søgetermer. Søgetermerne identificeres af Clearinghouse med udgangspunkt i de systematiske *reviews* i Clearinghouses database, Evidensbasen, og kvalificeres af *review*gruppen. Men der er også andre kriterier, vi skal tage stilling til, for eksempel tidsperiode og lande.

Camilla Brørup Dyssegaard påpeger, at det er vigtigt at vælge de lande, der på afgørende områder ligner Danmark. Inden for undervisningsområdet kan det fx være de øvrige

skandinaviske lande, EU-landene og Schweiz, USA, Canada, New Zealand og Australien.

Tredje trin:

Screening og tilpasning af scope

For at sikre, at der gennem søgningerne findes et så stort antal relevante studier som muligt, søges der bredt, hvorved der vil blive fundet en stor mængde ikke-relevant litteratur. På baggrund af *review*spørgsmålene og *scope* formuleres inklusionskriterier for studierne. Der screenes efter, om undersøgelsen retter sig mod den type indsats, som ønskes undersøgt, om det er en relevant målgruppe og skolekontekst, der undersøges, og om der måles på parametre, som er defineret i *scopet*.

Fjerde trin:

Kvalitetsvurdering

Når den eksisterende forskning er blevet screenet på baggrund af søgekriterierne, skal medarbejdere fra Clearinghouse og *review*gruppen kvalitetsvurdere de enkelte studier. Har et studie høj, medium eller lav evidens? Camilla Brørup Dyssegaard forklarer, at man skal udføre disse ratings med stor ærbødighed og respekt for kollegernes forskning.

Derfor har Clearinghouse to personer, der vurderer hvert studie. En medarbejder fra Clearinghouse og en forsker fra *review*gruppen. De skal være enige. Kan de ikke blive enige, så kommer en tredje forsker ind over. »Hvis vi vurderer et studie til at have lav kvalitet, så er det ikke det samme som at sige, at det studie ikke har værdi, men blot at det ikke lever op til de kriterier, vi valgte i det pågældende *review*,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

Femte trin:

Afrapportering

Når studierne er blevet vurderet, kan *afrapportering* begynde. For alle studier, der er tildelt evidensvægten 'middel eller høj', vil der blive foretaget yderligere registrering og *afrapportering* af studiets formål, design og resultater. Dette gøres systematisk og efter procedurer, således at der *afrapporteres* systematisk og funktionelt udtømmende for alle studier, der til slut indgår i kortlægningen.

Denne *afrapportering* tager form af fast strukturerede abstracts, der er tilpasset det enkelte *review*. På den måde sikres, at form og indhold af *afrapportering* holdes konsistent og ensartet på tværs af analytikere. Dermed sikres også det

bedst mulige grundlag for det videre arbejde med syntetiseringen af den samlede viden fra kortlægningen.

På baggrund af denne *afrapportering* gennemføres der tematiske **synteser** på tværs af studierne. Her grupperes studierne i relevante temaer, og de væsentligste resultater på tværs af studierne uddrages og sammenfattes.

Slutfasen:

Vidensudveksling

Ifølge Camilla Brørup Dyssegaard er det essentielt for Clearinghouse, at den viden, der findes frem til i systematiske forskningskortlægninger og *reviews*, kommer tilbage til praksis. Resultaterne skal retur til politikere, embedsmænd i ministerier og styrelser, praktikere, forældre og foreninger. For at tilgodese praksis har Clearinghouse udviklet serien »Viden om...«. I serien fortæller Clearinghouse, hvordan forskningen kan omsættes i praksis. Derudover bliver medarbejdere og de involverede forskere også inviteret ud for at holde oplæg og workshops.

»Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning bliver heldigvis brugt mere og mere uden for forskerverdenen. Og det er nødvendigt. Udvekslingen af erfaringer og forskning er vigtig,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

»En gang troede vi, at jorden var flad, og at åreladninger kunne helbrede, men vores viden ændrede sig. **Vi blev klogere. Sådan er det stadig med meget viden den dag i dag.**«

Leder af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
Camilla Brørup Dyssegaard

ske forskere og politikere vurderede, at det kunne imødegå noget af den kritik, som i de foregående år var blevet rettet mod den eksisterende forskning. Kritikken kom i første omgang fra England, hvor man mente, at den pædagogiske forskning ikke var til megen hjælp hverken i forhold til politikere eller praktikere. Forskningen gav ikke svar på politikernes spørgsmål om for eksempel, hvor store klasserne bør være, hvornår skolen bør starte, og om nationale test virker. Den pædagogiske forskning hjalp heller ikke praktikerne med tilrettelæggelse af undervisningen i de konkrete fag.

En af måderne at løse problemerne på var at fokusere på evidensbegrebet. Hvad var der evidens for, og hvad var der ikke evidens for? Her tog man ved lære af andre fagdiscipliner. Blandt andet udviklingen i den medicinske forskning og på det socialpolitiske område. På det medicinske område opstod den såkaldte Cochrane-bevægelse som et initiativ blandt

læger, der var utilfredse med den dårlige udnyttelse af den eksisterende forskningsviden. Selvom mange undersøgelser havde belyst forskellige medicinske præparaters virkninger, var det meget svært at få et overblik over forskningen. Det betød, at læger ikke kunne tage hensyn til den samlede viden, når de for eksempel skulle ordinere medicin. Den megen forskningsviden forelå som en mængde forskellige undersøgelser, og de mange delresultater blev sjældent sammenlignet på tværs, så en samlet konklusion kunne formuleres. Det var den opgave, som en gruppe medicinere satte sig for at løse allerede i 1970'erne. I 1993 kom Det internationale Cochrane-samarbejde til Rigshospitalet, og i dag er der udarbejdet mere end 5.000 systematiske reviews på det medicinske område.

Også inden for det socialpolitiske område slog evidensstankegangen igennem. I Danmark resulterede det i Det internationale Campbell-samarbejde i 1999, og i 2002 blev

JORDEN STÅR OP

Ligesom Jorden er viden i konstant bevægelse. Først troede vi, Jorden var flad. Derefter rund. Med Apollo 8 opdagede vi, at Jorden kan "stå op" set fra Månen.

SFI Campbell etableret. Det gav inspiration til at gøre noget tilsvarende inden for det pædagogiske område, og i august 2006 kunne Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning slå dørene op.

Viden flytter sig

Selv om formålet med et clearinghouse er at give et samlet overblik over evidensbaseret forskning, skal man være klar over, at der ikke findes ét eviggyldigt bud på, hvad der virker bedst i en given sammenhæng. Når Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har udarbejdet et systematisk review, er det ikke ensbetydende med, at et givent område er endegyldigt belyst.

»Viden ændrer sig hele tiden. En gang troede vi, at jorden var flad, og at åreladninger kunne helbrede, men vores viden ændrede sig. Vi blev klogere. Sådan er det stadig med meget viden den dag i dag – og sådan er det altså også med uddannelsesforskningen. Vi siger, at der er evidens på baggrund af den eksisterende forskning. Men evidens kan ændre sig, hvis der kommer ny viden til. Det vil da være interessant at lave et nyt systematisk review om inklusion om fem år og se, om nogle forhold har ændret sig, og om vi kan drage andre konklusioner,« siger Camilla Brørup Dyssegaard. ■

CAMILLA BRØRUP DYSSEGAARD

Lærer, autoriseret psykolog, ph.d. og postdoc Ansæt som leder af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.